

- Bohuslav Martinů & Miloslav Bureš:

Otvírání studánek (1955)

Moderní hudební výchova je založena na integrativním principu, tj. na souvislostech a vztazích s ostatními předměty (český jazyk, výtvarná výchova, dějepis, zeměpis, matematika atd.). V užším smyslu je HV integrací čtyř činností: zpěvu – poslechu – nástrojové hry a improvizace – pohybového ztvárnění. Cílem HV je u žáka rozvíjet dovednosti, pomocí kterých dokáže hlouběji pochopit hudební umění. Zároveň žáci uplatňují hudební tvořivost, při které vzniká jejich „vlastní“ hudební dílo. V našem pojetí vycházíme při realizaci aktivit z triády: zážitek (Z) – dovednost (D) – poznatek (P).

Předkládané pracovní listy tvoří zásobárnu – „spižírnu“ aktivit využitelných v hodinách HV i mimo ni. Každou aktivitu můžeme provádět samostatně nebo v rámci dvouhodiny HV 2-3 aktivity jako cyklické dílo. Zvláště pro aktivity II a III (hra na nástroje a pěvecká improvizace) je potřeba zkušeného učitele, který plní roli moderátora výchovně – vzdělávacího procesu. Každá aktivita obsahuje doporučení vzhledem k věku a schopnostem žáků, časovou vytíženost a nezbytné metodické pokyny. Učitel může některé otázky smysluplně vynechat či doplnit, stejně tak jednotlivé aktivity a choreografie zjednodušit či ozvláštnit podle schopností a dovedností žáků. Příjemnou zábavu!

AKTIVITA I: Královničky a studánky

- **Pomůcky:** přehrávač mp3 souborů / projektor a PC s připojením k internetu
- **Časová náročnost:** ½ vyučovací hodiny až 30 minut.

Jako motivace/zážitek slouží žákům audio či video záznam, z kterého se dozvědí původ a význam lidových zvyků, s kterými úzce souvisí následující hudební aktivity.

Dříve než se seznámíme s kantátou Otvírání studánek¹, dozvíme se něco o starobylé lidové tradici královniček a jejich úloze při úpravě lesních studánek. Pozorně si poslechni ukázkou nebo shlédni video a odpověz na následující otázky:

¹ Hudbu složil Bohuslav Martinů na básně Miloslava Bureše roku 1955.

- **Varianta 1. nebo 2. stupeň ZŠ:**

Ukázka: Královničky I²

- *V kterém ročním období se slavnostní tradice odehrává?*
Jedná se o jarní slavnost v době tzv. letnic (padesát dní po Velikonocích)
- *Co je/bylo účelem této tradice, kdy královničky obcházejí/ly vesnici od domu k domu?*
Královnička a její družičky přinášely k vesnickým stavením poselství jara: zdraví a sílu mládí.
- *Co při tom dívky používají? Z jakých stromů je větvičky uštipují?*
Přinášely větvičky z vrbového či březového proutí.

Ukázka: Královničky II³

- *Jakou úlohu má královnička při obnovování-čištění studánek?*
Královnička, jako nevinné děvče, smí probouzet čisté prameny a lesní studánky. Na jaře je čistí a opravuje.
- *Vysvětli přirovnání „Čistá jako studánka“ a „Hluboká jako studna“.*
„Čistá jako studánka“: označuje věc, která je průzračná, velmi čistá. „Hluboká jako studna“: je věc velmi hluboká. Studna se musí vrtat do hlubin země, kde se nachází podzemní voda. Nejmenší děti mohou takovou studánku či studnu pro názornost nakreslit.
- *Po tom, co ses dozvěděl, napiš svými slovy, co podle tebe znamená „otvírání studánek“ a úloha královničky při jejich obnovování.*
Žák shrne alespoň třemi větami to, co se právě prostřednictvím ukázek dozvěděl. „Otvírání studánek“ je lidová slavnost, která se koná na jaře. Mladé dívky při ní obcházejí vesnici od domu k domu a předávají hospodáři mladé výhonky stromů a keřů jako symbol zdraví, síly a mládí, které mají v navštívené domácnosti zůstat po celý rok. Ve stejném období mladé, nevinné dívky čistí po zimě zanešené studánky. Tím je „otvírají“ po zimě k novému životu.

- **Varianta pro Gymnázia:**

Ukázka: Královničky I⁴

- *V kterém ročním období se slavnostní tradice odehrává?*
Jedná se o jarní slavnost v době tzv. letnic (padesát dní po Velikonocích)
- *Co je/bylo účelem této tradice, kdy královničky obcházejí/ly vesnici od domu k domu?*
Královnička a její družičky přinášely k vesnickým stavením poselství jara: zdraví a sílu mládí.
- *Co při tom dívky používají? Z jakých stromů je větvičky uštipují?*

² <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10519120758-nase-tradice/212562260400016-kralovnicky-a-otvirani-studanek>
Minutáž: 1:37 - 2:31 nebo audio soubor Královnička I (viz příloha).

³ <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10519120758-nase-tradice/212562260400016-kralovnicky-a-otvirani-studanek>
Minutáž 18:33 - 19:44 nebo audio soubor Královnička II (viz příloha).

⁴ <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10519120758-nase-tradice/212562260400016-kralovnicky-a-otvirani-studanek>
Minutáž: 1:37 - 2:31 nebo audio soubor Královnička I (viz příloha).

Přinášely větvičky z vrbového či březového proutí.

Ukázka: Královničky II⁵

- *Jakou úlohu má královnička při obnovování-čištění studánek?*
Královnička, jako nevinné děvče, smí probouzet čisté prameny a lesní studánky. Na jaře je čistí a opravuje.
- *Cituj dvě přirovnání a jedno rčení o vodě. Vysvětli význam posledního rčení.*
Hluboká jako studna; Divoká jako řeka; Tichá voda břehy mele označuje člověka, který, ač se může zdát nevýrazný, vytrvalým úsilím dojde svému cíli.
- *Zamysli se a napiš, jak spolu souvisí: velikonoční pomlázka – letniční⁶ tradice královniček – otvírání studánek. Co může být jejich společným jmenovatelem?*
Společným znakem je jaro (příroda, mládí a síla).

AKTIVITA II: My pozor dáme a nejen posloucháme – „grafický part“

Pomůcky: přehrávač mp3 souborů / projektor a PC s připojením k internetu; Orffovy rytmické nástroje

Časová náročnost: 1 vyučovací hodina

Metodicky je nám vodítkem učebnice Jaroslava Herdena „My pozor dáme a (nejen) posloucháme⁷. Důležité je, aby žáci poslouchali vždy intencionálně, tj. záměrně a ne „jen tak“. Vždy před každým i opakovaným poslechem je nastolena otázka: jak na vás hudba působí, jak to dokázala říci? Motivační i **zážitkovou** funkci zde má právě intencionální poslech (**Z**). Aby hudbě žáci lépe porozuměli, osvojí si čtení tzv. grafického partu pomocí *hry na tělo/ Orffových nástrojů*.

První poslech: Při poslechu sboru „Králko, milá králko“ se zaměříme na to, jak na nás hudba působí.

- *Pozorně poslouchej a napiš, jaký na tebe hudba udělala dojem. Jaký z ní máš zážitek? Jakou náladu u tebe vyvolá?*

Ukázka: Králko, milá králko z Otvírání studánek⁸

Vhodná adjektiva: veselý, rozpustilý, žertovný; elán, hudba k tanci, dobrá veselá nálada.

Žáci, kteří nejsou zvyklí tímto způsobem při hodinách HV pracovat, nebudou mít pravděpodobně dostatečnou zásobu slov, aby vyjádřili své emoce. Učitel by měl mít proto připravenou zásobu adjektiv/charakteristik, z kterých si méně rozvinutí žáci vyberou.

⁵ <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10519120758-nase-tradice/212562260400016-kralovnick-y-a-otvirani-studanek>
Minutáž 18:33 - 19:44 nebo audio soubor Královnička II (viz příloha).

⁶ Letnice (Pentecostes) jsou křesťanskou slavností seslání Ducha Svatého padesát dní po Velikonocích. Datum slavení je pohyblivé a odpovídá nejčastěji měsíci květnu.

⁷ Herden, J. *My pozor dáme a nejen posloucháme: posloucháme hudbu se žáky 2. stupně ZŠ a nižších ročníků osmiletých gymnázií*, Praha: Scientia, 1997.

⁸ Viz soubor *Králko.mp3*.

Pozor! V této fázi se žáci vyvarují „hudebních“ adjektiv typu: rychle, pomalu, silně, slabě,... Ta budou následovat až při druhém poslechu. Bylo by nerozumné předbíhat a ošidit se tak o emoční zážitek z hudby.

Druhý poslech: Nyní dávej pozor, jak „to hudba dokázala říci.“

- Při poslechu se zaměř na výrazové hudební prostředky: tempo, dynamika, nástroje. Ve svých odpovědích využij hudebního názvosloví, které znáš.

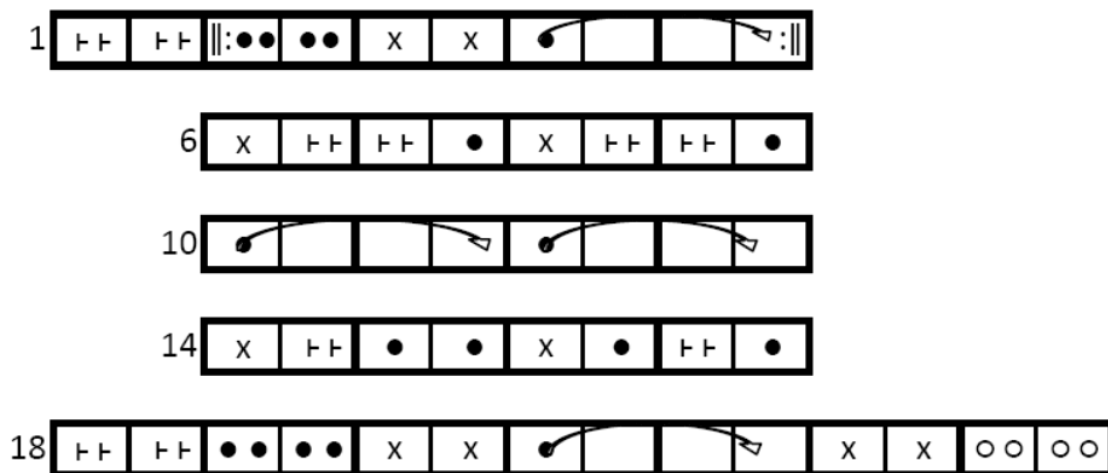
Vhodná hudební charakteristika: rychlé tempo, výrazný rytmus, středně silná až silná dynamika (mf, f), sborový zpěv (ženský/dětský sbor), nástroje podtrhují svižnost tempa skladby (ostinátní rychlé šestnáctinové noty).

Žáci, kteří nejsou zvyklí takto pracovat, nebudou mít pravděpodobně dostatečnou zásobu slov. Učitel by měl mít proto připravenou zásobu adjektiv/charakteristik, z kterých si méně rozvinutí žáci vyberou.

Nácvik hry podle grafického partu

Aby hudbě žáci lépe porozuměli, naučí se **dovednost** číst z tzv. grafického partu pomocí *hry na tělo/Orffových nástrojů (D)*.

Grafický part: *Králko, milá králko*

Vysvětlivky symbolů:

†	tleskání o hřbet ruky/ dřívka
●	tlesnutí/ paličkou na činel
x	pleskání o stehno/ dřevěný blok
○	podup/ bubínek
● 	tlesk a legátový oblouk paže/ glissando valcha, drhlo

- Nejprve se nauč číst v grafické partituře: takt, doba, repetice. Při poslechu nahrávky ukazuj v partu jednotlivé doby.
- Vyzkoušej si hru na tělo podle jednotlivých symbolů, zatím bez rytmu.
- Nacvič v pomalém tempu hru na tělo i nástroje přesně podle partitury zatím bez nahrávky. Následně hraj za doprovodu hudební nahrávky.
 - varianta A: jednotlivec nebo malá skupinka hraje jen na jeden nástroj, dohromady je tedy celkem pět odlišných jednotlivců/skupinek podle zvoleného nástroje.

Žák nástroj předá dál, aby se každý vyzkoušel krát na všechny Orffovy nástroje. Variací může být *hra na tělo* místo nástrojů.

- varianta B (složitější, vhodná pro 2. st. ZŠ a gymnázia): žák hraje na tělo podle všech symbolů v partu.

Variací může být prostřídání řad či jinak zvolených skupin žáků.

- Varianta C (opět pro pokročilé): kombinace A i B

Shrnutí a poznatek

Svou dovedností si žáci vypěstovali cit pro metrum a rytmus, jakož i pro členění skladby. Měli by být schopni odvodit **informace (P)** o taktu: 2/4, o rytmických hodnotách: osminová, čtvrtová, o členění skladby: forma a b a'. V této fázi mohou žáci nahlédnout do originální partitury a svou hypotézu si ověřit. Na závěr zazní opět zvuková ukázka *Králko, milá králko*. Žáci poslouchají a sledují přitom grafický part nebo partituru. Oproti prvnímu poslechu zažívají uspokojení s porozumění hudby.

- *Kolik dob obsahuje jeden takt? Jak se takovému taktu říká?*
Jedná se o 2/4 takt, dvě doby do taktu.
- *Jaké jsou nejmenší rytmické hodnoty v grafickém partu?*
Jsou to hodnoty osminové.
- *Dochází ve skladbě k opakování jednoho či více úseků (hudebních ploch)? Dokázal bys znázornit písmeny formu skladby (od 2. st. ZŠ)? Vyjdi z poslechu a značek grafického partu.*
Ve skladbě se vyskytuje celá řada opakování: první čtyřtaktí *Králko, milá králko, studánko rubínko* se doslovně, melodicky i rytmicky opakuje v závěru. Forma skladby je a b a'.

AKTIVITA III: Posloucháme – zpíváme – improvizujeme

Pomůcky: přehrávač mp3 souborů / projektor a PC s připojením k internetu; lidský hlas, klavír, Orffovy rytmické a melodické nástroje

Časová náročnost: 1 vyučovací hodina

Poslechové (motivační) činnosti odpadají, pokud je žáci právě praktikovali v předchozí aktivitě (viz výše).

První poslech: Při poslechu sboru „Králko, milá králko“ se zaměříme na to, jak na nás hudba působí.

- *Pozorně poslouchej a napiš, jaký na tebe hudba udělala dojem. Jaký z ní máš zážitek? Jakou náladu u tebe vyvolá?*

Druhý poslech: Nyní dávej pozor, jak „to hudba dokázala říci.“

- *Při poslechu se zaměř na výrazové hudební prostředky: tempo, dynamika, nástroje. Odpovídej hudební terminologií.*

Zpěv – improvizace – melodické ostinato⁹

Žák se učí porozumět skladbě na základě „ověření v činnostech“ (D). Konkrétně se naučí zpívat melodii sboru *Králko, milá králko*, harmonickému cítění a tvorbě melodických ostinat.

Melodie sboru *Králko, milá králko*

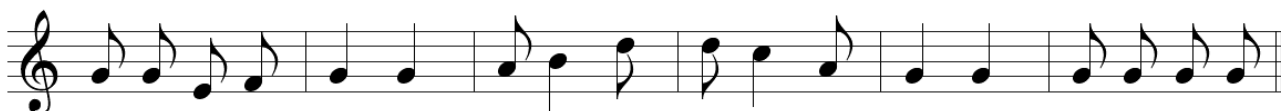
Krá-lko mi - lá krá - lko stu-dá - nko ru - bí - nko,

proč te - be zka - li - li, proč že tě mou-ti - li? Krá - tké dny a

dlo - uhé no - ci by - la jsi sa - ma bez - po mo - ci.

Krá-lko mi - lá krá - lko stu-dá - nko ru - bí - nko, už jsi v na-ší mo - ci.

Pro snazší zpěv jsme melodii transponovali do C dur oproti originální D dur. Tím jsme však vyloučili možnost zpívat současně s nahrávkou. Učitel doprovodí melodii na piano či jiný harmonický nástroj v duchu originální partitury¹⁰: ostinátní figura v basové lince na dominantě, ostatní hlasy v paralelních terciích či sextách.

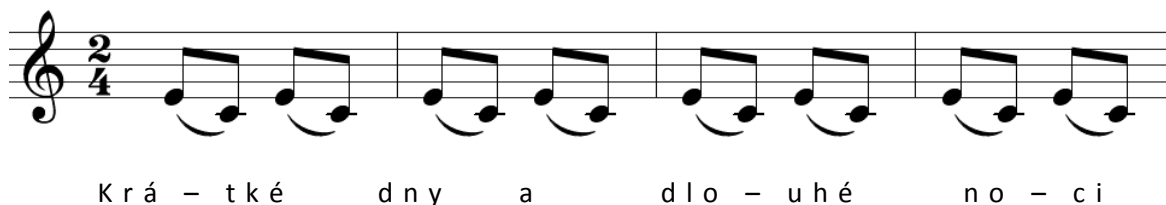
⁹ Ostinato označuje stále se opakující melodický nebo rytmický hudební motiv.

¹⁰ Viz Partituru v příloze na konci dokumentu

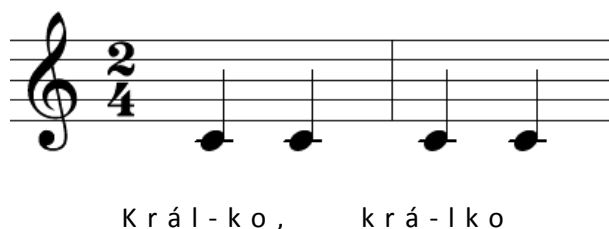
- *Nauč se z paměti po částech melodii sboru Králko, milá králko. Které hudební a textové části jsou totožné?*

Ve skladbě se vyskytuje celá řada opakování: první čtyřtaktí *Králko, milá králko, studánko rubínko* se doslovně, melodicky i rytmicky opakuje v závěru. V prostřední části b se vlastně jediný melodický model „proč tebe zkalili“, který se rytmicky upravuje. Forma skladby je a b a’.

Melodické ostinato I

Melodické ostinato II

- *Nauč se melodická ostinata. Dokázal bys vytvořit svoje originální (pro 2. st. ZŠ a gymnázia)?*

Melodické ostinato I: je vhodné užít v části b. Opakuje se celkem třikrát.

Melodické ostinato II: je vhodné užít v částech a, a’. Může však provázet celou skladbu.

Poté co žáci zvládnou modelová ostinata, mohou vytvářet svoje originální. Je třeba se mít na pozoru, aby nebyla příliš komplikovaná. Měla by odpovídat charakteru a hudebnímu členění skladby. V tomto případě skutečně méně znamená více.

Pro pokročilé:

- *Vžij se do role dirigenta. Jeho úkolem je řídit provedení skladby v orchestru a dávat přesně nástupy. Sestavte s žáky školní orchestr: pěvecká ostinata, rytmické nástroje z AKTIVITY II. Pozn.: pěvecká ostinata mohou hrát i melodické nástroje např. zvonkohra, klavír, housle, kytara.*

Shrnutí a poznatek

Z: poslech uměleckého díla; D: zpěv, rytmické a harmonické cítění a slyšení, řešení problémové situace, kooperace; P: tónina skladby, takt a hudební forma

- *V jaké tónině jste zpívali skladbu? Je totožná s tóninou originální partitury?*
Skladba se zpívala v C dur, původní tónina je v partituře B. Martinů D dur.
- *Jakou má skladba hudební formu?*
Jde o formu a b a'

AKTIVITA IV: Hra na choreografa

Pomůcky: přehrávač mp3 souborů / projektor a PC s připojením k internetu; bílý a modrý šátek (event. dívčí a chlapecké stejnokroje, kostým královničky a pramene, rekvizity).

Časová náročnost: 1 vyučovací hodina a více

Poslechové (motivační) činnosti odpadají, pokud je žáci právě praktikovali v předchozí aktivitě (viz výše).

První poslech: Při poslechu sboru „Králko, milá králko“ se zaměříme na to, jak na nás hudba působí.

- *Pozorně poslouchej a napiš, jaký na tebe hudba udělala dojem. Jaký z ní máš zážitek? Jakou náladu u tebe vyvolá?*

Druhý poslech: Nyní dávej pozor, jak „to hudba dokázala říci.“

- *Při poslechu se zaměř na výrazové hudební prostředky: tempo, dynamika, nástroje. Odpovídej hudební terminologií.*

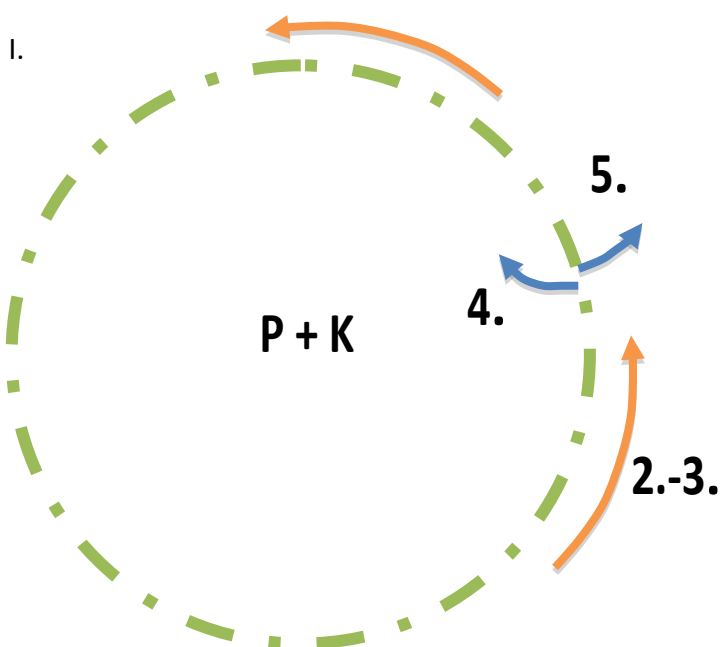
Hudba a pohyb

Motivačně dobře poslouží intencionální poslech nahrávky a doprovodný text recitátora, který přímo nabádá ke scénickému hudebnímu provedení. Zkušenější žáci se mohou pokusit sami odvodit hudební formu přímo na základě opakovaného poslechu nahrávky, následně rozčlenit hudbu na části a takty, ke kterým vytvoří vhodný scénický pohyb. S méně zkušenými začneme obráceně: na základě nabídnutých modelových choreografií žáci odvodí formu skladby. Poté již zvládnou improvizovat vlastní choreografie. Žáci si musí na počátku vytvořit zásobu **pohybových tanečních prvků**, nejprve imitují učitele, poté sami skládají jednotlivé prvky logicky za sebou¹¹. Jednotlivé prvky jsou rozpracovány u konkrétních choreografií (viz níže). Při scénickém provedení se doporučuje použít kostýmy: bílý šátek (královnička), modrý šátek (pramen), stejnokroje (ostatní).

¹¹ Více v Jenčková, E. *Hudba a pohyb ve škole*, Hradec Králové: J. Jenček, 2002.

Recitátor (mužský hlas — živěji)

Do půlkruhu obstoupili pramen.
Sotva dýchá, tolik bláta na něm,
a do trávy položili rýče, lopaty a misky.
Kámen odvalili; pramen rozpředl se jako kotě.
Nechali jej s královničkou o samotě,
když do trávy rozprostřela šátek bílý.
Pak všichni za ruce se vzali
a kolem těch dvou kolo udělali,
ústa k písni našpulili.

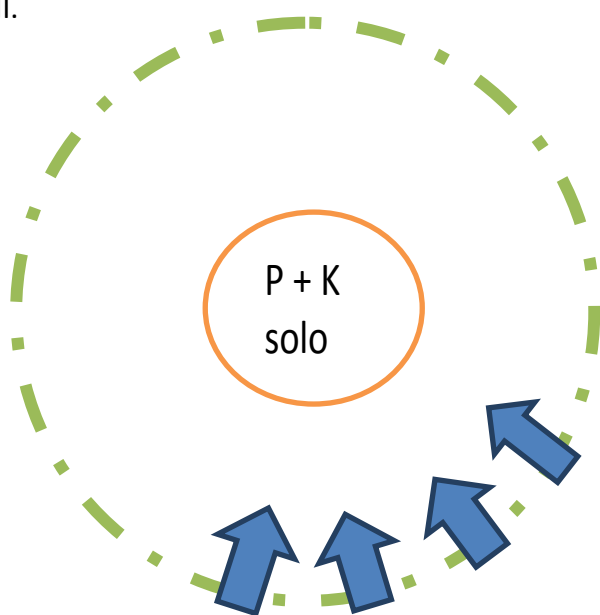

- Podle pokynů učitele a znázorněného schématu nacvič provedení první scény, tj. taktů 2–5 (pozor první takt je instrumentální předehra).

První část skladby (a): podle Burešova doprovodného textu se žáci rozdělí na dvě skupiny: první tvoří dvojice *pramen a královnička* (P+K), druhou skupinu představuje zbylá většina žáků (VŽ). V této části je aktivní pouze skupina stojící obvodu kruhu, P+K sedí v jeho středu (K může předstírat čištění pramene). VŽ utvoří kruh, stoupnou si za sebe (čelem po směru oranžové šipky) tak, aby pohodlně rukama uchopili svého souseda před sebou za boky. Připraví se k běhu. V této formaci vyrazí na druhý takt po směru šipky stylizovaným během (krok na osminu). Následuje otočení doleva (modrá šipka), ruce do předpažení jakoby podávaly či ukazovaly královničkou upletený věneček, a hned doprava (opět modrá šipka). Celá čtyřtaktová formace se s repeticí opakuje. Tanec zkoušíme v pomalém tempu a zatím bez nahrávky. Učitel a nadaní žáci při tom mohou zpívat či recitovat do rytmu. Postupně zrychlujeme, až se přiblížíme výslednému tempu nahrávky.

¹² Viz soubor *Králko a recitace.mp3*.

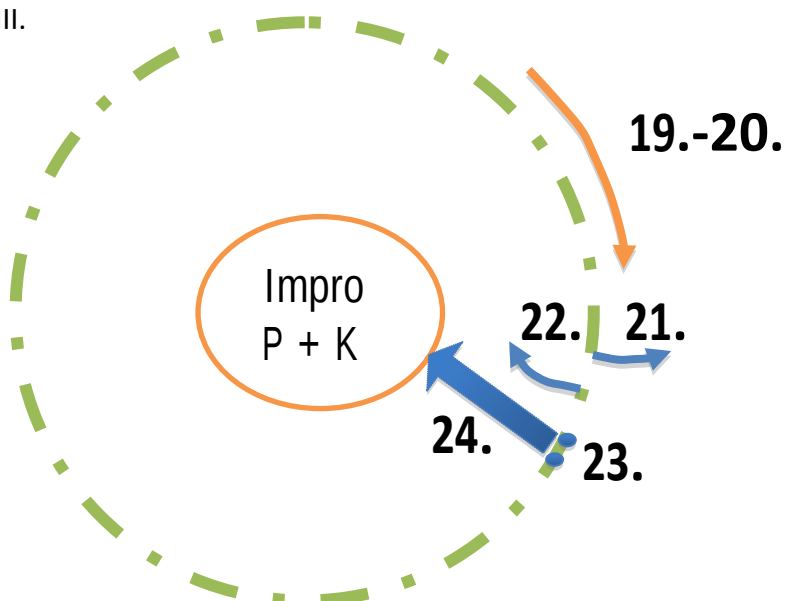
II.

- Podle pokynů učitele a znázorněného schématu nacvič provedení druhé scény, tj. takty 6–17 (sólo pramene a královničky).

V druhé části (b) tančí sólově P+K. VŽ se otočí směrem do kruhu. Mohou se chytnout za ruce a do rytmu dělat úkrok vpřed a zpět s doprovodným pohybem paží (na čtvrtovou hodnotu). Co se týče P+K, je důležité jimi byli rytmicky a pohybově zdatní žáci (alespoň pro začátek). Při svém sólu používají pohybové prvky, které učitel prakticky předvede: krok, dvojkrok, otočka, držení partnera za ruce (na způsob jive, cha-cha), atd. Doporučuje se určit, kdo z tanečního páru bude aktivní, tj. povede a kdo se vést nechá. Celá hudební plocha trvá 3x4 taktů, proto se doporučuje kvůli symetrii první čtvrtě a poslední čtvrtě pohybově sjednotit, např.: b1: společně v držení úkrok doleva a zpět, doprava a zpět; b2: otočka žena + muž vede, druhá otočka; b3: jako b1.

III.

- *Podle pokynů učitele a znázorněného schématu nacvič provedení třetí poslední scény, tj. takty 19-24.*

Poslední část (a') tančí VŽ jako oddíl (a) jen opačným směrem. První čtyřtaktí obsahuje totožné pohybové prvky jako část (a).

Následuje podup na místě (raz-dva) a běh do středu kruhu „v naší moci“ (prvá-druhá) ke dvěma sólistům P+K. Ti během této části tanečně improvizují, musí však zůstat ve středu kruhu.

Všechny tři části se vyzkouší „na sucho“ v pomalém a rychlém originálním tempu. Teprve po zdárném provedení žáci tancují za doprovodu nahrávky.

Pro pokročilé:

- *Poté, co sis vyzkoušel taneční provedení, zkus vytvořit vlastní pohybové kreace odpovídající charakteru a hudební formě téže skladby. Vyberte z vaší skupiny/třídy: choreografa, taneční sólisty a taneční sbor.*

V této části žáci uplatňují hudební tvořivost, při které vzniká jejich vlastní choreografie (mini-scénické dílo). Důležité je dbát na správné rozdělení rolí, aby se proces nezadrhl. Učitel zde hraje nezastupitelnou roli moderátora a poradce.

Shrnutí a poznatek

- *Dochází ve skladbě k opakování? Kterých míst? Jak na hudební reprízu reaguje vaše choreografie?*

Po zadání otázky následují poslední intencionální poslech. Žáci sledují strukturu skladby, opakování motivů a vnímají periodičnost čtyřtaktí. Přitom sledují a ukazují si v partituře.

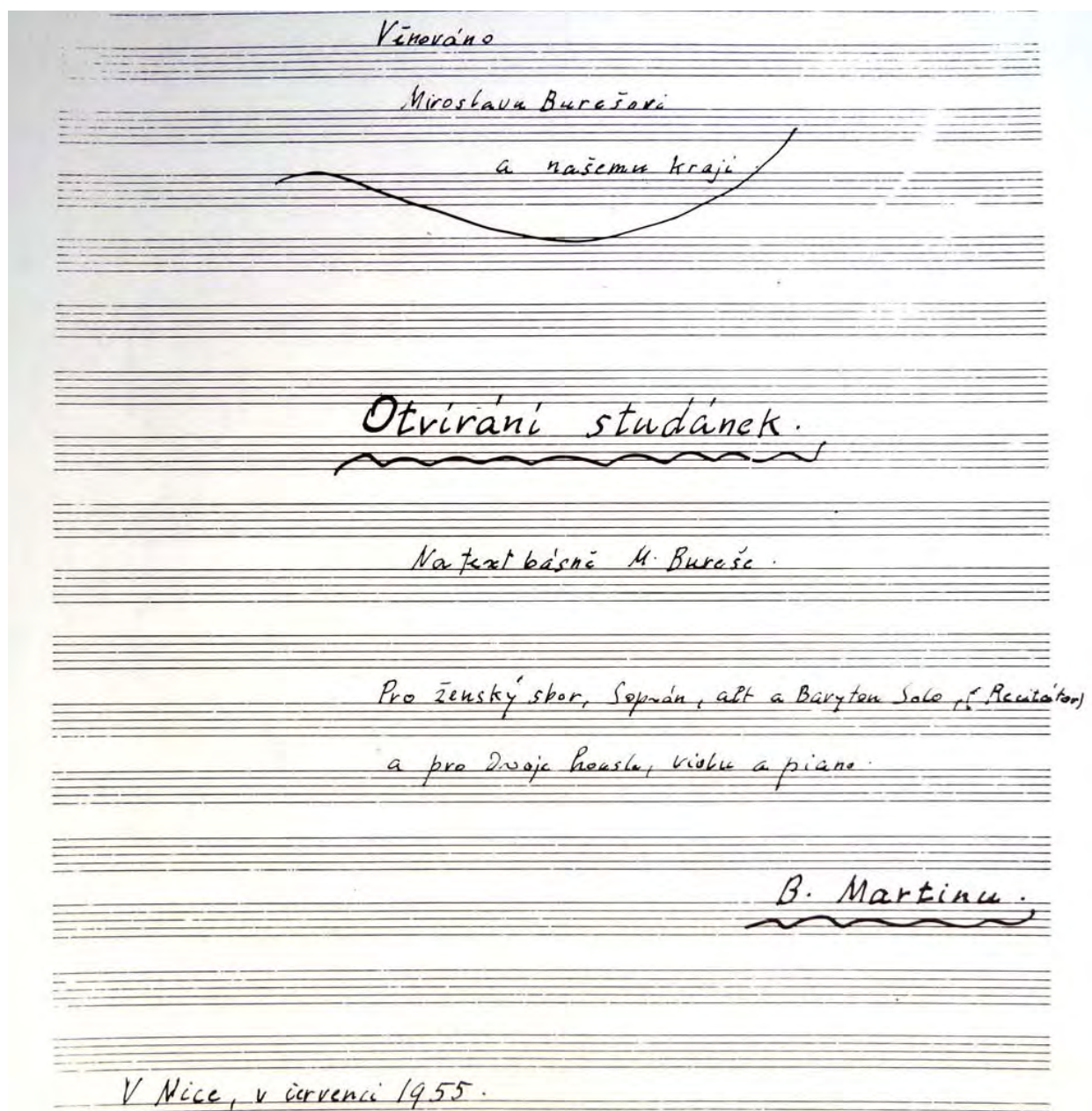
Ve skladbě se vyskytuje celá řada opakování: první čtyřtaktí *Králko, milá králko, studánko rubínko* se doslovně, melodicky i rytmicky opakuje v závěru. V prostřední části b se vlastně jediný melodický model „proč tebe zkalili“, který se rytmicky upravuje. Opakující se pohybové figury odpovídají melodicko-rytmické periodičnosti ve skladbě (P).

- *Dokážeš na základě poslechu a tance zapsat hudební formu skladby (2. st. ZŠ a gymnázia)?*

Forma skladby je a b a'.

Přílohy

Partitura Otvírání studánek¹³

¹³ Martinů, B. *Otvírání studánek* [hudebnina, faksimile], Praha: Česká hudební společnost, 1987.

- 1 -

Otvírání studánek,

Recitátor (ženský hlas)

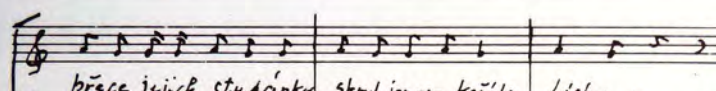
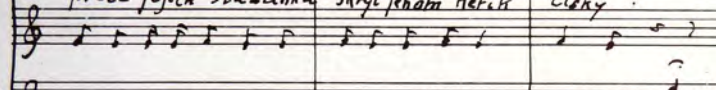
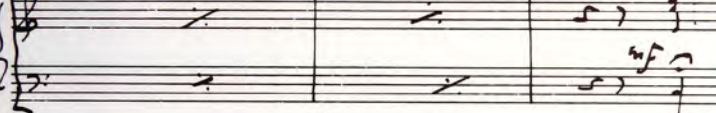
B. Martinu

„Písně o studánce rubince. Verše napsal Miloslav Burša a hudbu Bohuslav Martinu, oba z Poličky. Martinu věnoval skladbu básníkovi, za jeho lásku k studánkám. Obě ji věnují Poličce, Vysočině, Syrovci a Třem Studáním. Napsáno v roce 1955.“

† † †

(mužský hlas)

Recitátor (mužský)

S. Do pítkraku
A. přece jejich studánka skryl jenom kerík Lichy. vstoupili pramen
Pian. sotva dýcha. " Colik bláta na něm,
a do trávy položili
ryče, lopaty a mistky.

Kamen odvalili.

Pak: vřichai

Pramen

za ruce se vzali

rozpřel se jako kote.

a kolem těch dvou

Nežali jej skrábavničkou
o samotá.

Kolo udělali,

Když do trávy rozprostřela

čista k písni

šatek bílý.

našpulili :

Handwritten musical score for "Kralka mila" by P. C. Hlebovsky. The score is for Soprano, Alto, Tenor, Bass, Violoncello, and Piano. It features a 2/4 time signature and a key signature of one flat. The lyrics are in Russian: "Kralka mila, kralko, stu-danko, rubinko! proz k-ba zka-lo-l". The score includes dynamic markings like "f" and "p", and articulation like "acc" and "tr". The piano part has a bass line with a "p" marking and a treble line with a "p" marking.

S.oh
 AH:
 T:
 II:
 V:
 Piano

Sop. - ka - li - ka
Alto - ka - li - ka
Tenor - ka - li - ka
Violoncello/Double Bass - ka - li - ka
Piano

Kalinka mila kalinka, studanka, rubinka! už psi krasni moci.

555 West 57th Street
New York 19, N.Y.

Poco allegro

S. *f*
Král - ko, mi - lá král - ko, stu - dán - ko ru - bin - ko,
Queen of the fo- rest, fair queen, deep clear well, bright ru - by;
A. *f*
Kö - ni - gin - ne Lieb - chen, Quell du im Fels - stüb - chen,

Viol. I. *p*
Viol. II. *p*
Vla. *p*

Piano *p*
Poco allegro

S.
proč te - be zka - li - li, proč že tě rmou - ti - li? Krá - tké dny a
why did they sul - ly you? Why did they make you sad? Days were short and
A.
weh' bist so nacht - getrübt, weh' bist so leid - betrübt, win - ter - lan - ge

Viol. I.
Viol. II.
Vla.

Piano

¹⁴ Martinů, B. *Otvírání studánek* [hudebnina], Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1956.

S. *djou - hé no - ci by - la jsi sa - ma bez po - mo - ci.*
nights were long, a - lone, all a - lone with none to help you.
warst du ban - ge, warst ganz al - lei - ne, Seel - chen mei - ne.

A.

Viol. I.

Viol. II.

Vla.

Piano

S. *Král - ko, mi - lá král - ko, stu - dán - ko, ru - bín - ko, už jsi v na - ší mo - ci.*
Queen of the fo - rest, fair queen, clear deep well, bright ru - by, now you are in our power.
Kö - ni - gin - ne, Lieb - chen, Quell du im Fels - stüb - chen, sollst nun nimmer wei - nen.

A.

Viol. I.

Viol. II.

Vla.

Piano

Literatura a zdroje:

- Herden, J. *My pozor dáme a nejen posloucháme: posloucháme hudbu se žáky 2. stupně ZŠ a nižších ročníků osmiletých gymnázií*, Praha: Scientia, 1997.
- Jenčková, E. *Hudba a pohyb ve škole*, Hradec Králové: J. Jenček, 2002.
- Martinů, B. *Otvírání studánek* [hudebnina], Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1956.
- Martinů, B. *Otvírání studánek* [hudebnina, faksimile], Praha: Česká hudební společnost, 1987.
- Martinů, B. *Jitro. Bohuslav Martinů* [zvukový záznam CD], *Písničky pro dětský sbor - Velikonoční, Kovaříček, Dětské hádanky, Ptačí hody, Česká říkadla - Konečná smrt, Zavírání lesa, Hlásání pasaček I, Mořena! Mořena!, Hlásání pasaček II, Vynášení smrti, Otvírání studánek*, Amabile, 2002.
- *Naše tradice. Královničky a otvírání*, dostupné na:
<http://www.ceskatelevize.cz:8080/ivysilani/10519120758-nase-tradice/212562260400016-kralovnick-y-a-otvirani-studanek> [online], cit. 12.12. 2014.

• Bohuslav Martinů (1890 – 1959)